

กติปยัคัณฑ์ บทที่ ๗
แจก ภวนุต (ผู้เจริญ) ในปุงลึงค์
และ ภวนุตี (นางผู้เจริญ) ในอิตถีลึงค์

วิภัตติ	เอกวचนะ		พหูवचนะ	
ป.	ภानुต+ลี	=ภาวं	ภानुต+โย	=ภानुตา, ภानุโต
พ.	ภานุต+อ	=ภานुत्	ภานุต+โย	=ภานुเต, ภานุโต
ต.	ภานुต+นา	=ภानुता, โภานुता	ภานुต+हि	=ภานुतेहि, ภानुतेभि
จตุ.	ภานुต+ส	=ภानुतो, โภานุतो	ภานुต+न्	=ภानुत्, ภานुतान्
ปญ.	ภานुต+स्त	=ภानुता, โภานุता	ภานुต+हि	=ภานुतेहि, ภานुतेभि
ฉ.	ภานुต+त्	=ภานुतो, โภานุतो	ภานुต+न्	=ภานुत्, ภานुतान्
ส.	ภานุต+स्मी	=ภานुति, ภานुเต	ภานุต+स्	=ภานुतेस्
आ.	ภานुต+ली	=भौ	ภานुต+यो	=ภानुता, ภानुโต, भौनता, भौनโต

ลำดับ	เอกวจนะ	พหุวจนะ	คำแปลอายตนิบาต
ป.	ภวํ	ภานฺตา, ภานฺโต	อ. (อันว่า) / อ. ____ ท. (ทั้งหลาย)
ท.	ภานฺตํ	ภานฺเต, ภานฺโต	ซึ่ง, ลู่อ, ยั่ง, ลิ่น, ตลอด, กะ, เฉพาะ
ต.	ภานฺตา, โภานฺตา	ภานฺเตหิ, ภานฺเตภิ	ด้วย, โดย, อัน, ตาม, เพราะ, มี
จตุ.	ภานฺโต, โภานฺโต	ภานฺตํ, ภานฺตานํ	แก่, เพื่อ, ต่อ
ปญ.	ภานฺตา, โภานฺตา	ภานฺเตหิ, ภานฺเตภิ	แต่, จาก, กว่า, เหตุ
ฉ.	ภานฺโต, โภานฺโต	ภานฺตํ, ภานฺตานํ	แห่ง, ของ, เมื่อ
ส.	ภานฺติ, ภานฺเต	ภานฺเตสุ	ใน, ใกล้, ที่, ครั้นเมื่อ, ในเพราะ
อา.	โภ	ภานฺตา, ภานฺโต, โภานฺตา, โภานฺโต	แน่ะ, ดูก่อน, ข้าแต่

ลำดับ	เอกภพนะ	วิธีลงวิภัติ
ป.	ภอ	แปลง นุด กับ ลี เป็น อ
พ.	ภอนุด	ลง อ คง อ
ต.	ภต, โภต	แปลง นุด กับ ษา เป็น ตา, แปลง ว เป็น โอ
จต.	ภต, โภต	แปลง นุด กับ สุม่า เป็น ต, แปลง ว เป็น โอ
ปญ.	ภต, โภต	แปลง นุด กับ ษา เป็น ตา, แปลง ว เป็น โอ
จ.	ภต, โภต	แปลง นุด กับ สุม่า เป็น ต, แปลง ว เป็น โอ
ส.	ภต, ภนุด	แปลง นุด กับ สุมี่ เป็น ต, แปลง สุมี่ เป็น เอ
อา.	โ	แปลง ภอนุด เป็น โ ลบ ลี

ลำดับ	พหูพจน์	วิธีลงวิภัตติ
ป.	ภานุตา, ภานุโต	แปลง โย เป็น อา, โอ (หรือ นุต+โย เป็น นุโต)
พ.	ภานุเต, ภานุโต	แปลง โย เป็น เอ, โอ (หรือ นุต+โย เป็น นุโต)
ต.	ภานุเตหิ, ภานุเตภิ	แปลง อ เป็น เอ ลง หิ คง หิ แปลง หิ เป็น ภิ
จตุ.	ภานุตา, ภานุตานํ	แปลง นุต กับ นํ เป็น ตํ, ลง นํ คง นํ ที่ชะ อ เป็น อา
ปญ.	ภานุเตหิ, ภานุเตภิ	แปลง อ เป็น เอ ลง หิ คง หิ แปลง หิ เป็น ภิ
ฉ.	ภานุตา, ภานุตานํ	แปลง นุต กับ นํ เป็น ตํ, ลง นํ คง นํ ที่ชะ อ เป็น อา
ส.	ภานุเตสุ	แปลง อ เป็น เอ ลง สุ คง สุ
อา.	ภานุตา, ภานุโต, โภานุตา, โภานุโต	แปลง โย เป็น อา, โอ, แปลง ว เป็น โอ

ภวนต คัพทที่ไม่นิยมใช้เป็นนามนาม
โดยมากใช้เป็นคุณนามมากกว่า
ภวนต คัพทที่เป็นอิตถิลิงค์เปลี่ยนรูปเป็น ภวนตี
แจกตาม นารี

ลำดับ	เอกภาวะ	พหูภาวะ	คำแปลอายตนิบาต
ป.	ภวนฺตึ	ภวนฺตึโย, ภวนฺตึ	อ. นามผู้เจริญ
ท.	ภวนฺตึ, ภวนฺตึยํ	ภวนฺตึโย, ภวนฺตึ	ซึ่งนามผู้เจริญ
ต.	ภวนฺตึยา	ภวนฺตึหิ, ภวนฺตึภิ	ด้วยนามผู้เจริญ
จต.	ภวนฺตึยา	ภวนฺตึนํ	แก่นามผู้เจริญ
ปญ.	ภวนฺตึยา	ภวนฺตึหิ, ภวนฺตึภิ	แต่นามผู้เจริญ
ฉ.	ภวนฺตึยา	ภวนฺตึนํ	แห่งนามผู้เจริญ
ส.	ภวนฺตึยา, ภวนฺตึยํ	ภวนฺตึสุ	ในนามผู้เจริญ
ฮา.	ภวนฺตึ, โภติ	ภวนฺตึโย, ภวนฺตึ	แนะนำนามผู้เจริญ

ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี ภาวนุต (ผู้เจริญ)

๑. ปฏิคุณฺหาตุ เม ภวํ โคตโม ปานํ.

อ.พระโคตม ผู้เจริญ จงรับ ซึ่งน้ำปานะ ของข้าพเจ้า.

๒. มา ภาวนฺโต เอวํ อวจตุถ

อ.ท่านผู้เจริญ ท. อย่าได้กล่าวแล้ว อย่างนี้.

๓. ภาวนฺตํ โคตมํ สรณํ คจฺฉามิ.

อ.ข้าพเจ้า ย่อมถึง ซึ่งพระโคตม ผู้เจริญ ว่าเป็นที่พึ่ง

๔. ตวํ ภาวนเต เอตํ ปญฺหํ ปุจฺฉาหิ.

อ.ท่าน จงถาม ซึ่งปัญหา นั้น กะท่านผู้เจริญ ท.

๕. ภวตา โคตเมน ฌมโม เทลียเต.

อ.ธรรม อันพระโคตม ผู้เจริญ ย่อมแสดง.

๖. ภวนฺเตหิ ปญฺหา ปจฺฉินฺนเต.

อ.ปัญฺหา ท. อันท่านผู้เจริญ ท. ย่อมถาม.

๗. อหํ ภวโต โคตมสฺส มรฺุปายาสํ เทมิ.

อ.ข้าพเจ้า ย่อมถวาย ซึ่งข้าวมรฺุปายาส แก่พระโคตม ผู้เจริญ.

๘. อหํ ภวตํ เอตํ ปญฺหํ พุยากรมฺิ.

อ.ข้าพเจ้า จะพยากรณ์ ซึ่งปัญฺหา นั้น แก่ท่านผู้เจริญ ท.

๙. กุสปุตุตา ภวตา โคตเมน ฌมฺมํ อุกฺคณฺหนฺติ.

อ.กุสบุตร ท. ย่อมเรียน ซึ่งธรรม จากพระโคตม ผู้เจริญ.

๑๐. ภวนฺเตหิ สพุพํ ภยํ น ชายติ.

อ.ภัย ทั้งปวง ย่อมไม่เกิด จากท่านผู้เจริญ ท.

๑๑. ภวโต โคตมสฺส ลีลา โสภติ.

อ.การเยื้องกราย ของพระโคตม ผู้เจริญ ย่อมงดงาม.

๑๒. อหํ ภวนฺตานํ ฌมฺมํ เทเสมิ.

อ.ข้าพเจ้า จะแสดง ซึ่งธรรม แก่ท่านผู้เจริญ ท.

๑๓. พุราหมณา ภวติ โคตเม ปสีนฺตติ.

อ.พราหมณ์ ท. ย่อมเลื่อมใส ในพระโคตม ผู้เจริญ.

๑๔. ปณฺทิตา ภวนฺตสฺส ปสีนฺตติ.

อ.บัณฑิต ท. ย่อมเลื่อมใส ในผู้เจริญ ท.

๑๕. โภ โคตม มยํ อมฺหากํ ปิตรํ ปฏฺิจคฺคาม.

ข้าแต่พระโคตม ผู้เจริญ อ.ข้าพเจ้า ท. ย่อมปรนนิบัติ ซึ่งบิดา
ของข้าพเจ้า ท.

๑๖. มา โฆนฺโต สหฺทมกตฺถ. (สหฺทำ+อกตฺถ)

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ท. อ.ท่าน ท. อย่างกระทำแล้ว ซึ่งเสียง.